

Evangelium u nás doma

Převod materiálu
Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
20

Téma

Radostná zpráva o tom, že Bůh Ježíše vzkřísil, žádá reakci

Cíl

- Děti slyší příběh o ženách u prázdného hrobu a uvažují, jak to bylo dál — promítají do příběhu i sebe a své zkušenosti.
 - Děti slyší o tom, že živý Ježíš se chce setkat se svými učedníky tam, kde jsou doma.
 - Děti přemýšlí o tom, proč Marek skončil svůj příběh tak náhle a formulují svůj závěr evangelia.
-

Pro učitele

Biblický text: Mk 16,1-8

Výkladové poznámky

- Jádrem perikopy je **evangelium (tzn. zvěst o vzkříšení)**. Je napsáno jako příběh (v narativní podobě). V podobě krátkého vyznání např. v 1 K 15,3 b-5 se předávalo ještě před vznikem evangelií, tak ho znal Marek a cílem celé jeho práce je, aby popsal počátek tohoto evangelia, tzn. „jak to všechno začalo“.
- **Vzkříšení** není předmět událost, není „fotografovatelné“ (J. B. Souček), nikdo ho neviděl na vlastní oči. První svůdkové se s Ježíšem po jeho ukřižování setkali jako s nově přibýlým. O zásadních věcech, které přesahují náš horizont, lze mluvit pouze obrazně. Vzkříšení Ježíše bylo vnímáno jako zvláštní případ toho, co židé očekávali jako obecnou naději na konci věků pro všechny lidi. Tuto novou zkušenost je možno také popsat např. jako vyvýšení (např. Fp 2,6-11).
- **„Byl vzkříšen“**: Trpný rod opisuje Boží nevyslovitelné jméno, vzkříšení je dílem Boha, nikoliv vzepětím zvláštních Ježíšových sil.
- **Prázdný hrob** je výrazem vyznání o Kristově vzkříšení, nikoliv jeho důkazem. Např. apoštol Pavel ještě tradici o prázdném hrobě nezná — pro něj je podstatné, že se Ježíš zjevil Petrovi a potom Dvanácti. Prázdný hrob má ovšem také naznačit, že Ježíš žije jako osoba (nikoliv jen jako duše nebo idea), jejíž jedinečnost reprezentuje právě tělo, jeho tvar a podoba. „Tělesnost tu znamená vztahovost.“ (P. Pokorný).
- **Mládenc v bílém rouchu** má funkci interpreta, popisuje to, co se děje — z jiných evangelií víme, že prázdný hrob může také znamenat, že byl vykraden. To, co mládenec říká, je vlastně do vyprávění zasazená „formule víry“ (1 K 15,3 b-5).
- **„Do Galileje“**: Ježíš se chce s učedníky setkat tam, kde bydlí, tam, ve všedním životě, ho mají následovat. Je to vlastně také apel na děti — nehledejte Ježíše na svatých místech, ve specializovaných prodejnách, hledejte ho ve všedním životě, a především ho následujte, jděte za ním.
- **Ženy se zděsily** hned při vstupu do hrobu. Hrůza a úžas přetrvávají i po rozhovoru s mláďencem, reakcí je útek. Reakce na novou skutečnost je pochopitelná, i když smutná.

- **Nikommu nic neřekly, bály se totiž.** To je původní konec Markova spisu. Zde končí vyprávění o počátku evangelia — tedy o tom, že se učedníci setkali s živým Ježíšem. To se stalo i přes to, že to ženy nikomu neřekly, Ježíš se v Galileji s učedníky setkal. Nejstarší tradice zná právě zjevení v Galileji, ostatní příběhy přicházely do tradice až později. Ženy v evangeliu mlčí i proto, že se zatím se vzkrášeným Ježíšem nesetkaly — jen setkáním s Ježíšem (např. při stolování) se rodí víra.
- Zvláštní, náhlý konec má ještě jeden úhel: Nutí totiž posluchače, aby k tomu **zaujal své stanovisko**, třeba poté s větším pochopením recitoval „evangelium“, formuli víry (1Kor 13,3-5), aby přitakal „Pán byl opravdu vzkrášen“. Také proto, aby se řetěná? „vrátil do Galileje“, tedy znovu na počátek spisu a řetel ho ještě jednou, teď už jako ten, kdo ví o vzkrášení.
- Závěr Markova evangelia je **sumář z ostatních evangelií**, existuje v několika verzích a je pozdější. Pro ostatní evangelisty již nebylo tak samozřejmé, že by jejich adresáti znali svědectví o setkání se Vzkrášeným, proto to popisují v příběhu.

Úskalí

Bude pro děti otevřený konec stejnou výzvou, jakou je pro dospělé? Nevadí, že v Markově verzi není popsáno setkání se vzkrášeným Ježíšem? Otevřený konec je možno využít k tomu, aby děti o zvůli vzkrášení dále uvažovaly — děti už o vzkrášení nějak slyšely, tím, že o něm uvažují, vypráví řet domyšlejší příběhy, se k tě zvůli osobně staví. Není třeba doplňovat z dalších evangelií, využijte Markovo specifikum.

Pro děti

Předškoláci

Využijte opět „velikonoční zahradu“ nebo obraz, ve kterém jsou kříže a hrob. Řást obrazu může být překryta řeternou látkou nebo papírem. Rozsvítíme několik svící, které budeme řethem opakování minulé hodiny zhasínat — se sfouknutím nám mohou pomoci i děti, avšak pozor na chaos a spáleniny — domluvte se s dětmi, že je budete vyvolávat (je dobré mít svěřek aspoň kolik je dětí), nebo to řetlejte sami. Využijte motiv tmy a svěřtla.

Minulé neděle jsme si povídali smutný příběh o konci Ježíšova života. Ježíš se modlil v zahradě a měl strach a jeho přítel usnul (*sfouknout jednu svíci, za každou další věřtou, heslem další, řetlejte pauzy*). Pak ho zradil jeho učedník Jidáš — vážení a vzdělaní kněží se ho chtěli zbavit — Pilát ho odsoudil k smrti — vojáci se mu posmívali — nemohl unést těžký kříž — ukřičovali ho a všichni se mu posmívali — a pak... (*sfoukněte další svěřku*) na kříži zemřel. Všude jako by byla tma, všechno bylo smutné a řeterné. Ježíše pohřbili do skalního hrobu, do jeskyně. Všichni plakali. Učedníci šli domů. (*Jestli něřaké svěřky zbyly, teď je sfoukněte.*)

Můžete zazpívat píseň *Ostří jarních stébel* z připravovaného zpěvníku, druhou sloku (přímý odkaz najdete v online verzi úlohy — viz 20.1.3).

Co bylo dál? Tetě den šly ke hrobu tři velmi smutné ženy, Marie, druhá Marie a Salome. Všude byla ještě tma, ale na východě už svítalo. Když přišly k hrobu, uviděly mládence v bílém oblečení a hrozně se vylekaly: „Co se to stalo?“

Mládenec jim řekl: „Nebojte se, něřeho se už nemusíte bát. Vidíte, hrob je prázdný, nikdo tu není. Pán Břh totiž Ježíše vzkrásil. Vidíte, všechna ta smutná tma je pryč!“

(*Můžete rozsvítit svěřku, např. větší než ostatní, odstranit řeterný šátek apod.*) Marie, Marie a Salome nic neřekly, jen se divily.

Mládenec jim řekl: „Jděte za ostatními Ježíšovými učeníky a vyprávějte jim, že se s nimi chce setkat. Potkají se s ním v Galileji, tam kde jsou učedníci doma.“

Ženy vyšly z hrobu — venku byl den, všude bylo světlo a slunce zářilo vysoko na obloze. *(Můžete od velké svíčky znovu rozsvítit ostatní.)* A obě Marie i Salome se rozběhly pryč od hrobu.

Můžete pokračovat otevřenými otázkami, uvažováním — vyberte si:

Přemýšlím o tom, proč tomu mládenci nic neodpověděly? Kam zmizela tma? Zmizela i tma v jejich srdci, zmizel jejich smutek? Říkám si, kam asi běžely? Co byste dělali vy, kdybyste byli na jejich místě? A co bylo dál...?

(Formulace „přemýšlím, říkám si...“ apod. jsou důležité proto, aby děti viděly, že nejde o jednu správnou odpověď, ale jde o to, aby samy uvažovaly nad příběhem a nějak se k němu postavily. Vy také přemýšlíte, nedisponujete tou jedinou správnou odpovědí.)

Můžete zazpívat píseň *Ostří jarních stébel* z přepravovaného zpěvníku, druhou a třetí sloku (přímý odkaz najdete pod textem úlohy, pod nadpisem Kam dále).

Pomůcky: Velikonoční zahrada, obraz, svíčky, sirky.

Mladší školní děti

Kde všude jste doma, kde to znáte? (Místa a prostředí, kde jsou děti „doma“.) Nebo v čem jste „jako doma“? (Činnosti, které ovládají, které jim jdou, ve kterých se vyznají.)

Kde a v čem byli doma Ježíšovi učedníci?

(S dětmi, které rády kreslí, můžete nakreslit jejich „doma“ a obraz použít také na závěr vyprávění.)

Před nějakou dobou jsme si povídali o povolání učedníků. Jak Ježíš zavolal na různé lidi, kteří seděli u svého domu, nebo se zabývali svou prací, dělali to, co uměli a co bylo jejich povolání.

A pak přišel Ježíš a řekl: Všechno nech za sebou, a pojď za mnou. A oni šli, opustili svůj domov a následovali Ježíše. U Ježíše však našli domov nový, bylo jim s ním dobře, byli jako jedna velká rodina — učedníci, učednice, přátelé.

A teď to skončilo. Ježíše ukřižovali a on zemřel a byl pohřben. Ten krásný domov se rozpadl. Učedníci se rozhodli, že se vrátí tam, kde dříve bydleli, do Galileje, k rybaření a dalším řemeslům.

Ale několik žen se rozhodlo, že je třeba mrtvého pohřbít s úctou, a tak se vydaly k Ježíšovu hrobu. Bylo nedělní ráno, ještě tma, ale na východ už svítalo. Ženy učednice, Marie, druhá Marie a Salome kráčely k hrobu. Najednou jim to došlo. Nevědí, kdo odvalí těžký kámen, který zakrýval hrob. Možná jdou zbytečně. Ani tu poslední službu nebudou moci Ježíši prokázat.

Ale pak to uviděly! Hrob byl otevřený a vevnitř seděl mládenec v bílém rouchu. Jako by se rozednilo, jako by jasné nebe vstoupilo do hrobu, jako by už nebylo místo pro tmu a smrt. Ale ženy se stejně lekly. Neví, co to má všechno znamenat.

Mládenec sedící ve skalním hrobě ale nebyl němý, byl tu, aby vyprávěl ženám důležitou zprávu.

„Nebojte se! Ježíš byl vzkříšen. V hrobě, kam se ukládají mrtví, ho už nehledejte. Tady se s ním setkat nemůžete. Ježíš je živý. A teď běžte do Galileje, kde jste byly dříve doma. Ježíš jde před vámi napřed. Běžte za ním. Zase ho následujte! A řekněte to učedníkům. Ježíš se s vámi chce setkat tam, kde jste doma. Teď ho

budete následovat ve svém domov?..“

Ženy vyb?hly z hrobu, utíkaly pry? a... (*skon?ete vypráv?ní, chvíli d?ti napínejte tichem*).

A dál? Dál to Marek nenapsal. Marek totiž cht?l, abychom p?emýšleli, jestli a jak se m?žeme setkat s Ježíšem tam, kde jsme doma. A jestli ho m?žeme následovat na místech, kde to známe, tehdy, když d?láme b?žné v?ci.

Zkuste vymyslet scénku / nakreslit obraz, jak se potkají u?edníci s Ježíšem tam, kde jsou jako doma. Pokud jste malovali své „doma“, nakreslete do obrazu Ježíše — kde je?

Víte, že ostatní evangelisté využili motiv „setkání u?edníků doma“ také? Viz Lukáš — Zjevení v Emauzích, Jan — zjevení u rybaření v Galileji.

Pom?cky: Papíry, pastelky.

Starší školní d?ti

Se staršími d?tmi p?e?t?te oddíl Mk 16,1-8. ?ekn?te jim, že Markovo evangelium takto kon?ilo. P?emýšlím o tom, jaký to má asi význam, pro? to Marek takhle skon?il... co myslíte vy? Má p?íb?h n?jak pokračovat, nebo má z?stat takto otev?ený?

Teprve poté, co vymyslí n?jaké varianty, se m?žete ptát: Jak by to m?lo pokračovat? Co by ženy ?ekly o tom, co zažily, u?edník?m? Nebo jak by zn?l dopis, který by jim do Galileje poslaly?

M?žete d?tem nabídnout obrazové karty a nechat je pokračování p?íb?hu poskládat z obrazových karet. Obrazové karty mají tu výhodu, že d?tem nabízí nové obrazy a symboly, pomocí kterých mohou vyjádřit význam vzk?íšení, mohou je napadat nové a zajímavé v?ci a asociace.

Nebo jim m?žete prozradit, že takový strohý záv?r evangelia se ?tená??m nelíbil, tak Markovi žáci ješt? dopsali krátký záv?r. D?ti mohou dopsat své pokračování evangelia (jednotliv?, ve dvojicích).

Nakonec m?žete záv?r (Mk 16,9-20) p?e?íst.

Pom?cky: Obrazové karty *Obrazy života — život v obrazech*, tužky, papíry.

P?esah

- Kde všude se setkáváme s Ježíšem? Písmo, bohoslužba, ve?e?e Pán?, bližní, trpící... M?žete nad tím uvažovat i nad písní *Jd?te dál* (SV 114).
- Víte, že se ve vrcholném st?edov?ku zobrazoval Ježíš na k?íži jako vít?z? K?íže jsou pak ?asto zobrazovány jako stromy s listy a plody, Ježíš již jako vzk?íšený. Fotografie takových k?íží? najdete na internetu nap?. pod heslem „Triumphkreuz“. D?tem m?žete takový k?íž života ukázat, p?ípadn? ho srovnat s obrazy trpícího Krista. Ptejte se d?tí: Co vidíte? Jaké jsou mezi obrázky rozdíly? Který obraz vypráví o smrti a který o zmrtvýchvstání? Který byste cht?li mít v kostele? M?žete zazpívat první sloku písně *Z p?et?žkého k?íže* (EZ 695) — kreslete k?íž jako strom života. Co jsou plody, o kterých jsme zpívali? Pokud jste v minulém setkání využili k?íž, ozdobte ho nyní tak, aby symbolizoval k?íž života, vít?zství nad smrtí (kv?tiny, v?tvi?ky, sví?ky...). Modern?jší ztvárn?ní najdete pod heslem „Auferstehungskreuz“ — k?íž, který místo t?la má prázdný prostor.
- Zazpívejte píse? *Nový den svítá* z p?ípravovaného nového zp?vníku. Je to ranní písni?ka, m?že zpívat o každém ránu, které vd?n? p?ijímáme. Ale možná je to také píse? o velikono?ním ránu, mohly by si ji zpívat ženy, které vid?ly prázdný hrob? Umíte-li anglicky a d?ti aspo? trochu také, text je p?vodn? v angli?tin? (*Morning has broken*). Je možno na internetu najít nahrávku, pustit d?tem, pak rozdat

- anglický text. Našli byste něco, co se vztahuje k Velikonocům, k nedělnímu ránu?
- Naučte se zpívat nějaké *Aleluja*.
-

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Byl vzkříšen, není zde. (Mk 16,6)

Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme přijali, je základem, na němž stojíme. Skrze ně docházíme spásy — vždyť jsme přece neuvěřili nadarmo.“

Zpěv písně *Beránku, který snímáš hříchy* nebo jiného Beránku Boží.

Podle Žalmu 118

Učitel: „Kámen, jejž zavrhli stavitelé,“

Děti: „stal se kamenem úhelným.“

Učitel: „Stalo se tak skrze Hospodina,“

Děti: „tento div se udál před našimi zraky.“

Všichni: „Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!“

Naučte se velikonoční pozdrav: Kristus byl vzkříšen — Odpověď: Opravdu byl vzkříšen. Můžete děti rozdělit na dva chóry, které si odpovídají a společně pak zpívají *Aleluja*.

Okénko do bohoslužeb

Marek: „Tak, dnes jsem dopsal to, co jsem dopsat chtěl. Totiž začátek evangelia Ježíše Krista.“

Zvědavé dítě: „Ukaž, ukaž! ale to končí nějak divně, něco ti tam chybí! Jak jsi mohl skončit: ‚...bály se totiž‘?“

Marek: „To je schválně. Můžete o tom v nedělní škole přemýšlet.“

Pokud se domluvíte s učiteli NŠ, můžete se v bohoslužbách ptát dětí, kde a v čem jsou doma (viz úvodní rozvor s mladšími školními dětmi). Jestli s naším „doma“ má něco společného také Ježíš, to můžete jít zjistit do nedělní školy.

Modlitba

Pane Ježíši, ty jsi byl vzkříšen a chceš se s námi potkat. Děkujeme ti, že se s námi chceš potkat tam, kde jsme doma. Děkujeme ti, že můžeme být doma také v kostele. Dej, ať tě vždycky následujeme. Amen.

Kam dále

[Greplová, Světlana: Třetího dne vstal z mrtvých. \(Katechetická příprava z cyklu...](#)

[Píseň „Ostří jarních stébel“ z připravovaného zpěvníku](#)

[Píseň „Nový den svítá“ z připravovaného zpěvníku](#)

[Píse? „Aleluja“ z p?pravovaného zp?vníku](#)

[Píse? „Beránku, který snímáš h?íchy“ z p?pravovaného zp?vníku](#)

[Odkaz na píse?](#)

[Jd?te dál \(SV114\)](#)

[Z p?et?žkého k?íže, který nesl Pán](#)

[Cílová skupina](#)

[P?edškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

[Katechetické cykly](#)

[Dál p?ece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)

[Biblický odkaz \(kat\)](#)

[Marek 16,1–8](#)